

Wymagania na poszczególne oceny z historii dla klasy 5 Szkoły Podstawowej :

Okres I

Rozdział I : Pierwsze cywilizacje.

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: koczowniczy i osiadły tryb życia, pięściak;
- opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym;
- potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt;
- wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: cywilizacja, kanał nawadniający, kodeks;
- wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka;
- wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii;
- wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: piramida, faraon;
- wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil;
- opisuje wygląd piramid;
- porównuje wygląd hieroglifów i pisma współczesnego;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: Tora, Żydzi, Dekalog;
- wyjaśnia, o czym opowiada Biblia;
- wymienia najważniejsze postaci biblijne związane z dziejami Żydów;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: Daleki Wschód, Wielki Mur Chiński;
- wskazuje na mapie: Indie, Chiny;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego jedwab i porcelana były towarami poszukiwanymi na Zachodzie;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: pismo obrazkowe, hieroglify, alfabet, pismo alfabetyczne;
- wyjaśnia, do czego służy pismo;
- charakteryzuje polskie pismo jako przykład pisma alfabetycznego;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego po wielu stuleciach ludzie nie potrafili odczytać hieroglifów.

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń , który:

- poprawnie posługuje się terminami: pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza;
- przedstawia, skąd wywodzą się praludzie;
- opisuje życie ludzi pierwotnych;
- charakteryzuje epoki kamienia, brązu i żelaza;
- wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności wskrzeszania ognia przez człowieka;
- poprawnie posługuje się terminami: cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki;
- samodzielnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat, Ur, Babilon;
- wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii;

- poprawnie posługuje się terminami: faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag;
- wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej;
- opisuje zakres władzy faraona;
- poprawnie posługuje się terminami: judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska;
- wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę;
- wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem;
- poprawnie posługuje się terminami: Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak;
- wymienia osiągnięcia cywilizacji doliny Indusu;
- wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej;
- wyjaśnia, kiedy narodziło się cesarstwo chińskie;
- poprawnie posługuje się terminami: papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński;
- wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność pisanie wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka
- porównuje pismo obrazkowe i alfabetyczne;
- wyjaśnia związek między wynalezieniem pisma a historią i prehistorią;
- omawia przyczyny wynalezienia pisma;
- wyjaśnia, na czym polegały trudności w odczytaniu hieroglifów.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym;
- wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna;
- przedstawia dawne i współczesne sposoby wytopienia żelaza;
- opisuje rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji;
- charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu Mezopotamii;
- wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym;
- wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej;
- przedstawia strukturę społeczną Egiptu;
- podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan;
- opisuje główne etapy historii Izraelitów ;
- charakteryzuje judaizm;
- porównuje wierzenia Egiptu oraz Izraela;
- opisuje system kastowy w Indiach;
- charakteryzuje wierzenia hinduistyczne;
- wskazuje różne przykłady sposobów porozumiewania się między ludźmi i przekazywania doświadczeń;
- przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły;
- wymienia przykłady materiałów pisarskich stosowanych w przeszłości;
- charakteryzuje i przedstawia znaczenie Kamienia z Rosetty;
- wyjaśnia, jak udało się odczytać hieroglify.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia;
- wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej;
- wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty;
- objaśnia różnicę między prawem zwyczajowym a skodyfikowanym;
- tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa;
- wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny;
- opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy;
- charakteryzuje dokonania najważniejszych przywódców religijnych i politycznych Izraela (Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon);
- wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem;
- charakteryzuje rolę Jedwabnego Szlaku w kontaktach między Wschodem a Zachodem;
- przedstawia terakotową armię; jako zabytek kultury chińskiej
- wymienia i wskazuje na mapie: rzeki: Indus, Huang He, Jangcy;
- wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe;
- przedstawia genezę współczesnego pisma polskiego;
- wyjaśnia, jakie były trudności z odczytywaniem pisma obrazkowego;
- przedstawia postać oraz dokonania Jeana F. Champolliona.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia pojęcie ewolucji;
- charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka;
- porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach;
- przedstawia kraje leżące obecnie na obszarze dawnej Mezopotamii;
- wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii;
- opisuje etapy pochówku faraonów;
- charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona, popiersie Neferetiti), piramidy w Gizie, świątynia Abu Simbel);–
- wyjaśnia terminy: synagoga, rabin;
- podaje przykład synagogi we współczesnej Polsce;
- charakteryzuje buddyzm;
- opowiada o filozofii Konfucjusza;
- podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego oraz do łaciny;
- opowiada o przykładach alternatywnych języków umownych (alfabet Morse’a, język migowy);
- wyjaśnia, jaki był wpływ wyprawy Napoleona do Egiptu oraz odczytania hieroglifów na pojawienie się egiptologii.

Rozdział II: Starożytna Grecja

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: demokracja, zgromadzenie ludowe;
- przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: danina, sojusz;
- przy pomocy nauczyciela przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: mity, heros;
- przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: amfiteatr, igrzyska, olimpiada, stadion
- opisuje rolę sportu w codziennym życiu;
- przy pomocy nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: imperium;
- uzasadnia, dlaczego Aleksandra nazwano „Wielkim”;
- określa, na jakim obszarze toczyły się opisywane wydarzenia;
- wyjaśnia, dlaczego w przeszłości ludzie mieli problem ze wznoszeniem wysokich budowli.

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora;
- wskazuje na mapie: Grecję, Ateny;
- wyjaśnia znaczenie terminu demokracja i charakteryzuje demokrację ateńską;
- poprawnie posługuje się terminami: danina, sojusz, hoplita, falanga;
- przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego;
- wyjaśnia, dlaczego Spartan uważano za najlepszych wojowników greckich;
- wskazuje na mapie: Spartę, Persję;
- wyjaśnia, kim byli Dariusz, Kserkses i Leonidas;
- poprawnie posługuje się terminami: Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, koń trojański;
- przedstawia wierzenia starożytnych Greków;
- wskazuje na mapie: górę Olimp, Troję;
- wyjaśnia, kim był Homer;
- poprawnie posługuje się terminami: Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski;
- wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji;
- opisuje charakter antycznych igrzysk sportowych;
- poprawnie posługuje się terminami: imperium, węzeł gordyjski, hellenizacja;
- wskazuje na mapie: Macedonię, Persję, Indie i Aleksandrię w Egipcie;
- opisuje przebieg kampanii perskiej Aleksandra Macedońskiego;
- opisuje dokonania Filipa II i Aleksandra Macedońskiego (Wielkiego);
- przedstawia, w jaki sposób działała latarnia w starożytności;

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis);
- wyjaśnia, kim był Perykles;
- opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach;
- charakteryzuje ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty;
- posługuje się wyrażeniami: spartańskie warunki, mówić lakonicznie;
- wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich;
- wskazuje na mapie: Maraton, Termopile, Salaminę;
- zaznacza na osi czasu daty: 490 r. p.n.e., 480 r. p.n.e.;
- charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali;
- omawia różne mity greckie
- przedstawia treść Iliady i Odysei;
- wyjaśnia współczesne rozumienie wyrażenia: koń trojański;
- opisuje charakter i cele antycznego teatru;
- przedstawia dokonania nauki greckiej;
- objaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli;
- wyjaśnia, kim byli: Fidiasz, Myron, Sofokles, Pitagoras, Tales z Miletu, Sokrates, Platon, Arystoteles;
- zaznacza na osi czasu datę: 776 r. p.n.e.;
- wyjaśnia charakter kultury hellenistycznej;
- przedstawia skutki podbojów Aleksandra;
- zaznacza na osi czasu daty: 333 r. p.n.e., 331 r. p.n.e.;
- posługuje się terminami: falanga macedońska, kultura hellenistyczna;
- opisuje losy latarni na Faros.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną;
- opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy;
- wyjaśnia genezę biegów maratońskich;
- tłumaczy znaczenie zwrotu: wrócić z tarczą lub na tarczy;
- opisuje wybrane miejsca kultu starożytnych Greków;
- omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków;
- przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich;
- porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi;
- omawia znaczenie Biblioteki Aleksandryjskiej;
- charakteryzuje sposób walki wojsk Aleksandra Macedońskiego;
- charakteryzuje siedem cudów świata.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego;
- porównuje ustroje Aten i Sparty;
- opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidas;
- wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): objęcia Morfeusza, stajnia Augiasza, syzyfowa praca, męki Tantala, nić Ariadny;
- opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi;
- charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym;
- przybliży postać i dokonania Archimedes;
- podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę;
- przedstawia siedem cudów świata;
- wymienia państwa, które leżą dziś na terenach podbitych przez Aleksandra Wielkiego;
- omawia inny wybrany obiekt z listy siedmiu cudów świata starożytnego.

Rozdział III : Starożytny Rzym.

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: dyktator, cesarz;
- wskazuje na mapie: Rzym;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: prowincja, legiony, plemiona barbarzyńskie, wielka wędrówka ludów;
- przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy;
- przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu;
- omawia wierzenia Rzymian i wpływ, jaki wywarła na nie religia Greków;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, kodeks;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament;
- wskazuje na mapie: przebieg bursztynowego szlaku (Pruszcz Gdański, Kalisz, Brama Morawska);
- wyjaśnia, czym jest bursztyn i do czego się go stosuje.

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz;
- przedstawia legendarne początki Rzymu;
- wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński;
- omawia dokonania Gajusza Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta;
- poprawnie posługuje się terminami: prowincja, legiony, romanizacja, plemiona barbarzyńskie, Germanie, Hunowie, wielka wędrówka ludów;
- wymienia główne prowincje Imperium Rzymskiego;
- wskazuje na mapie: Kartaginę, granice Imperium Rzymskiego w II w. n.e., Konstantynopol;

- omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego;
- poprawnie posługuje się terminami: Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański;
- charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa;
- wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę, Mediolan;
- omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego;
- wyjaśnia, dlaczego bursztyn był ceniony przez Rzymian.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń , który:

- charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy;
- przedstawia kompetencje najważniejszych urzędów republikańskich;
- opisuje konflikt społeczny między patrycjuszami a plebejuszami;
- zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e., 44 r. p.n.e.;
- opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie;
- opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego;
- zaznacza na osi czasu daty: 395 r. n.e., 476 r. n.e.;
- zna postać cesarza Konstantyna Wielkiego;
- poprawnie posługuje się terminami: bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki;
- wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały;
- charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego;
- wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem;
- opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum;
- wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw;
- poprawnie posługuje się terminami: kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana;
- wyjaśnia powiedzenie: Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu;
- uzasadnia i ocenia twierdzenie, że Rzymianie potrafili czerpać z dorobku kulturowego podbitych ludów;
- omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej;
- wyjaśnia rolę praw i przepisów w funkcjonowaniu państwa na przykładzie Rzymu;
- omawia dokonania Wergiliusza i Horacego;
- wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu;
- wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa;
- wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa;
- zaznacza na osi czasu daty: 33 r. n.e., 313 r. n.e.;
- wyjaśnia rolę szlaków handlowych.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej;
- porównuje ustroje demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej;
- wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium
- wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy;
- wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: chleba i igrzysk!';
- wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla funkcjonowania każdego państwa'
- opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie;
- wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem;
- podaje argumenty za twierdzeniem i przeciw niemu, że miasto Kalisz istniało w starożytności.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu republika przez Rzymian i współcześnie;
- przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski;
- przedstawia postać Hannibala i wojny punickie;
- pokazuje przykłady romanizacji we współczesnej Europie;
- przybliży postaci wodzów barbarzyńskich Attyli oraz Odoakera;
- przedstawia pozostałości Pompejów i Herkulanum jako źródła wiedzy o życiu codziennym w starożytności;
- opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie;
- ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź– przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona);
- opisuje, jakie ludy żyły na ziemiach polskich w okresie funkcjonowania bursztynowego szlaku.

Okres II

Rozdział IV: Początki średniowiecza.

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: ikona, freski, mozaika;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: oaza, islam, Allah, Koran, meczet;
- przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: dynastia, cesarstwo, możnowładca;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: prawosławie, ekskomunika;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie
- opisuje wygląd rycerzy zakonnych;
- wyjaśnia, do jakich celów został powołany zakon templariuszy.

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń , który:

- poprawnie posługuje się terminami: Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika;
- wskazuje na mapie: Konstantynopol, granice cesarstwa bizantyjskiego w czasach Justyniana I Wielkiego;
- tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem
- wyjaśnia znaczenie wyrażenia bizantyjski przepych;
- poprawnie posługuje się terminami: oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski;
- omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów;
- wskazuje na mapie: Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę oraz imperium arabskie w okresie świetności;
- poprawnie posługuje się terminami: Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabia, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka;
- wskazuje na mapie: zasięg terytorialny państwa Franków w czasach Karola Wielkiego, Akwizgran i Rzym;
- poprawnie posługuje się terminami: dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat;
- wyjaśnia konsekwencje ekskomuniki cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie;
- przedstawia postaci: papieża Grzegorza VI, cesarza Henryka IV;
- poprawnie posługuje się terminami: Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie;
- wyjaśnia przyczyny ogłoszenia krucjat;
- wskazuje na mapie: Ziemię Świętą i trasy wybranych krucjat ;
- omawia skutki pierwszej krucjaty;
- przedstawia genezę bogactwa templariuszy;
- opisuje mit skarbu templariuszy.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń , który:

- wskazuje, jaką rolę w periodyzacji dziejów odegrał upadek cesarstwa zachodniorzymskiego oraz wschodniorzymskiego;
- charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce;
- podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego;
- zaznacza na osi czasu datę upadku Konstantynopola – 1453 r.;
- zna postać Justyniana I Wielkiego;
- omawia dokonania Justyniana I Wielkiego– przedstawia postać i działalność Mahometa;
- omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu ;
- charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu;
- zaznacza na osi czasu datę: 622;
- wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów;
- charakteryzuje rozwój kultury i nauki w czasach Karola Wielkiego;
- przedstawia postanowienia traktatu w Verdun oraz jego skutki;
- zaznacza na osi czasu daty: 800 r., 843 r., 962 r.;
- omawia dokonania: Chłodwiga, Karola Młota, Pepina Małego, Karola Wielkiego i Ottona I;
- wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej;
- wyjaśnia, czym są religie, a czym wyznania religijne;

- przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w. ;
- przedstawia postanowienia konkordatu w Wormacji;
- zaznacza na osi czasu daty: 1054 r., 1077 r., 1122 r.;
- przedstawia zakony templariuszy, joannitów i Krzyżaków oraz ich zadania;
- opisuje skutki wypraw krzyżowych;
- przedstawia postać: Urbana II;
- zaznacza na osi czasu daty: 1096 r., 1291 r.;
- przedstawia dzieje templariuszy po upadku Królestwa Jerozolimskiego;
- opisuje losy ostatniego mistrza zakonu Jakuba de Molay.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło na bogactwo Konstantynopola;
- uzasadnia twierdzenie, że Bizancjum połączyło w nauce tradycję zachodniorzymską i grecką;
- wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa ma kodyfikacja praw;
- wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem;
- podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków;
- wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej;
- tłumaczy, dlaczego Karol Wielki jest jednym z patronów zjednoczonej Europy;
- wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę;
- omawia przykładowe różnice pomiędzy Kościołem katolickim a prawosławnym;
- omawia okoliczności zlikwidowania zakonu templariuszy;
- przedstawia legendę o św. Graalu.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią;
- opisuje, jakie zmiany w bazylice Hagia Sofia zostały dokonane przez muzułmanów;
- wyjaśnia, jak zmieniał się nastawienie części muzułmanów do innych kultur w średniowieczu i współcześnie;
- ocenia potrzebę tolerancji religijnej;
- wskazuje na podobieństwa i różnice w sposobie postrzegania dziejów i odmierzania czasu między chrześcijaństwem a islamem– wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”;
- przedstawia okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego;
- przedstawia informacje, które z zakonów rycerskich funkcjonują współcześnie i jaka obecnie jest ich rola;
- ocenia rolę krucjat w kształtowaniu się relacji między chrześcijanami a muzułmanami;
- wskazuje posiadłości zakonu na obszarze dzisiejszej Polski.

Rozdział V: Społeczeństwo średniowiecza.

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: senior, wasal, hołd lenny, przywilej;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: rycerz, herb, kopia, ostrogi;
- opisuje uzbrojenie rycerzy;
- przy pomocy nauczyciela omawia, z jakimi konsekwencjami wiązała się porażka w turnieju;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, ratusz, pług, radło, brona;
- porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: zakon, klasztor, uniwersytet;
- przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację;
- wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: katedra, witraże, miniatura;
- przy pomocy nauczyciela omawia zabytki sztuki średniowiecznej w Polsce;
- wymienia różne dziedziny sztuki średniowiecznej.

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: feudalizm, senior, wasal, lenno, hołd lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo;
- przedstawia, jak wyglądał hołd lenny;
- wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym;
- poprawnie posługuje się terminami: rycerz, kodeks honorowy, paź, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi;
- charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego;
- wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem;
- opisuje uzbrojenie rycerskie;
- przedstawia, w jaki sposób byli nagradzani zwycięzcy turniejów;
- poprawnie posługuje się terminami: gród, osada targowa, lokacja, zasadźca, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, pług, radło, brona;
- opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta;
- charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast;
- opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej;
- poprawnie posługuje się terminami: zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet;
- charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu;
- opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym;
- poprawnie posługuje się terminami: biblia pauperum, katedra, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał;
- wyjaśnia, czym była i jakie zadania spełniała biblia pauperum.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń , który:

- omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym;
- opisuje zależność między seniorem a wasalem;
- opisuje życie codzienne rycerstwa;
- przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego;
- opisuje ceremonię pasowania na rycerza;
- wyjaśnia, dlaczego rycerze byli skłonni uczestniczyć w turniejach;
- wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi;
- przedstawia organy samorządu miejskiego;
- charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan;
- wyjaśnia, na czym polegała trójpółowka;
- przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne;
- wyjaśnia określenie benedyktyńska praca;
- charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo;
- porównuje szkolnictwo średniowieczne i współczesne;
- przedstawia dokonania świętego Franciszka z Asyżu ;
- charakteryzuje styl romański;
- omawia cechy stylu gotyckiego;

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane;
- przedstawia historię najstawniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa;
- opisuje przebieg turniejów rycerskich;
- opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczański w Polsce;
- znajduje i przedstawia informacje o założeniu własnej miejscowości;
- porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze;
- wyjaśnia, jaką funkcję w klasztorze spełniają: refektarz, wirydarz, dormitorium i kapituła;
- porównuje styl gotycki i romański;
- przedstawia przykłady rzeźby i malarstwa średniowiecznego.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, kim byli w Europie Zachodniej hrabiowie i baronowie;
- przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu;
- wyjaśnia, dlaczego współczesna młodzież organizuje się w bractwa rycerskie i kultywuje tradycję rycerską; podaje przykład takiego bractwa;
- przedstawia historie i okoliczności założenia najstarszych miast w regionie ;
- znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku;
- opisuje jeden z klasztorów działających w Polsce, wyjaśnia, jakiego zgromadzenia jest siedzibą, i przedstawia w skrócie dzieje tego zgromadzenia;
- znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie oraz elementach ich wystroju;

Rozdział VI: Polska pierwszych Piastów.

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: wielka wędrówka ludów, plemię;
- przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: książę, dynastia;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska”;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: arcybiskupstwo, koronacja;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: insygnia królewskie;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: senior i juniorzy, zasada senioratu;
- posługuje się terminami: gród, podgródzie, danina, posługi;
- przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu;
- opisuje sposoby pozyskiwania ziemi uprawnej i jej uprawiania;
- wymienia nazwy źródeł historycznych dotyczących dziejów państwa polskiego za panowania pierwszych Piastów;
- tłumaczy konieczność weryfikacji prawdziwości źródeł historycznych.

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń, który;

- poprawnie posługuje się terminami: kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślanie, Polanie;
- przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich;
- charakteryzuje wierzenia Słowian;
- wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich;
- poprawnie posługuje się terminami: książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex;
- wyjaśnia, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski;
- opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy;
- zaznacza na osi czasu daty: 966 r., 972 r.;
- wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I;
- poprawnie posługuje się terminami: relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Miłsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja;
- opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów;
- wskazuje na mapie: granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite;
- omawia rolę, jaką w dziejach Polski odegrali: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III;
- zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r.
- poprawnie posługuje się terminem: insygnia królewskie;
- wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”;
- wskazuje na mapie: ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela.

- omawia działalność: Mieszka II, Bezpryma, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i biskupa Stanisława;
- zaznacza na osi czasu datę: 1076 r.;
- poprawnie posługuje się terminami: palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy;
- wskazuje na mapie: państwo Bolesława Krzywoustego;
- opisuje postaci: Władysława Hermana, Sieciecha, Bolesława Krzywoustego i Zbigniewa;
- zaznacza na osi czasu daty: 1109 r. i 1138 r.;
- poprawnie posługuje się terminami: gród, podgrodzie, prawo książęce, danina, posługi, osada służebna;
- charakteryzuje grupy ludności w państwie wczesnopiastowskim;
- omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów;
- przedstawia dokonania postaci: Galla Anonima i Wincentego Kadłubka.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń , który:

- przedstawia najstarsze państwa słowiańskie;
- wymienia państwa słowiańskie, które przyjęły chrześcijaństwo w obrządku łacińskim, oraz te, które przyjęły je w obrządku greckim;
- wyjaśnia rolę, jaką w rozwoju państw słowiańskich odegrali święci Cyryl i Metody;
- przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I;
- wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I ;
- opisuje stosunki Mieszka I z sąsiadami;
- przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie;
- opisuje wojny prowadzone przez Chrobrego z sąsiadami;
- opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego;
- ocenia postawę Bezpryma;
- przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego;
- charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego;
- opisuje rządy Władysława Hermana i rolę Sieciecha w jego państwie;
- przedstawia przebieg konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem;
- opisuje niemiecki najazd w 1109 r. i obronę Głogowa;
- przedstawia sukcesy Krzywoustego w walkach z Pomorzanami;
- omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego;
- przedstawia charakter drużyny książęcej;
- wyjaśnia powinności ludności względem władcy;
- omawia teorie dotyczące pochodzenia Galla Anonima;
- wymienia przyczyny powstania kronik.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- podaje przykłady tradycji pogańskich; zachowanych do czasów współczesnych;
- wyjaśnia, w jaki sposób powstał alfabet słowiański;
- uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski;
- wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim;

- opisuje Drzwi Gnieźnieńskie jako przykład źródła ikonograficznego z najstarszych dziejów Polski;
- opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów Bolesława Śmiałego;
- wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem;
- ocenia postawę Bolesława wobec brata;
- wyjaśnia zasadę senioratu;
- wyjaśnia, jakie skutki dla państwa mogą mieć wewnętrzne spory o tron;
- wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza;
- określa ramy chronologiczne wydarzeń opisanych w kronikach Galla Anonima i Wincentego Kadłubka.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- wymienia pozostałości bytowania ludów przedstowiańskich na ziemiach polskich;
- przedstawia współczesne konsekwencje wynikające dla krajów słowiańskich z przyjęcia chrześcijaństwa w obrządku greckim lub łacińskim;
- omawia dokument Dagome iudex i jego wartość jako źródła historycznego;
- przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszkowi I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich;
- wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego;
- wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa wczesnopiastowskiego;
- przedstawia postać Galla Anonima;
- wyjaśnia znaczenie dostępu państwa do morza;
- charakteryzuje sposób walki Mongołów;
- przedstawia dynastię panującą na Pomorzu Gdańskim w okresie rozbitcia dzielnicowego;
- ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu
- docenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego;
- przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju;
- wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych;
- przedstawia przykład innej średniowiecznej kroniki polskiej.

Rozdział VII: Polska w XIII–XV wieku

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: rozbitcie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: starosta, Szczerbiec;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska – przy pomocy nauczyciela tłumaczy, co zdecydowało o przyznaniu Kazimierzowi przydomka „Wielki”;
- wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną;

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: unia personalna;
- przedstawia dynastię zapoczątkowaną przez Władysława Jagiełłę;
- przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim;
- przedstawia, kim był Jan Matejko;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: wojska zaciężne, żołd;
- przy pomocy nauczyciela opisuje okoliczności śmierci Władysława Warneńczyka;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza;
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: szlachta, sejm walny, izba poselska, senat.

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: rozbięcie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpółowka;
- charakteryzuje państwo polskie podczas rozbięcia dzielnicowego;
- wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbięcia dzielnicowego;
- omawia postaci: Władysława Wygnańca, Leszka Białego, Konrada Mazowieckiego, Henryka Pobożnego;
- zaznacza na osi czasu daty: 1226 r., 1227 r., 1241 r.;
- poprawnie posługuje się terminami: starosta, Szczerebiec;
- wskazuje na mapie: granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków;
- omawia postaci: Przemysła II, arcybiskupa Jakuba Świnki, Wacława II, Władysława Łokietka;
- zaznacza na osi czasu daty: 1295 r., 1309 r., 1320 r., 1331 r.;
- poprawnie posługuje się terminami: uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska;
- wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę;
- zaznacza na osi czasu daty: 1333 r., 1343 r., 1364 r.;
- poprawnie posługuje się terminami: Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie;
- wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej;
- opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem;
- wskazuje na mapie: granice Wielkiego Księstwa Litewskiego, Krewa, Horodło, Grunwald, Toruń;
- opisuje postaci: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, wielkiego księcia Witolda, Pawła Włodkowica, Ulricha von Jungingena;
- zaznacza na osi czasu daty: 1385 r., lata 1409–1411, 1410 r., 1413 r.;
- wyjaśnia, w jaki sposób Jan Matejko przygotowywał się do namalowania obrazu;
- poprawnie posługuje się terminami: Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żołd;
- wskazuje na mapie: Węgry, Warnę, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, państwa rządzone przez Jagiellonów w drugiej połowie XV w.;
- omawia dokonania: Władysława III Warneńczyka, Zbigniewa Oleśnickiego i Kazimierza Jagiellończyka;
- zaznacza na osi czasu daty: 1444 r., 1454 r., 1466 r.;

- poprawnie posługuje się terminami: monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat;
- przedstawia sejm walny oraz jego skład;
- zaznacza na osi czasu daty: 1374 r., 1505 r..

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia;
- omawia skutki rozbicia dzielnicowego;
- opisuje kolonizację na ziemiach polskich;
- przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II;
- opisuje, w jakich okolicznościach Władysław Łokietek utracił Pomorze Gdańskie;
- przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju;
- opisuje przebieg konfliktu Władysława Łokietka z Krzyżakami;
- przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu;
- charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego;
- wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa;
- przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę;
- wymienia postanowienia unii w Krewie;
- przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu ;
- wyjaśnia zasady współpracy między Polską a Litwą ustalone w zapisach unii w Horodle;
- wyjaśnia, dlaczego podczas II wojny światowej Niemcom zależało na zniszczeniu dzieła „Bitwa po Grunwaldem”;
- przedstawia okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej;
- charakteryzuje rządy Kazimierza Jagiellończyka;
- opisuje przebieg wojny trzynastoletniej;
- przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego;
- wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę;
- wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskiwała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce;
- przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie;
- wyjaśnia znaczenie konstytucji Nihil novi.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- przedstawia historię zakonu krzyżackiego;
- wyjaśnia, dlaczego książęta dzielnicowi często nadawali przywileje oraz ziemię rycerstwu i duchowieństwu;
- wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki;
- wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał reformy wewnętrzne państwa;
- tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej;
- wyjaśnia znaczenie uczty u Wierzyńska;
- charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji;
- wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska została przemianowana na Uniwersytet Jagielloński;
- wymienia cele namalowania obrazu Bitwa pod Grunwaldem;
- omawia nieścisłości w przekazie historycznym obrazu Bitwa pod Grunwaldem;
- wyjaśnia, dlaczego doszło do zawiązania Związku Pruskiego;

- porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego;
- uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki;
- przedstawia, kiedy i w jaki sposób doszło do utworzenia stanów w Polsce;
- tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową;
- wyjaśnia, jaka jest geneza nazw obu izb sejmiku walnego: izby poselskiej oraz senatu.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- charakteryzuje sposób walki Mongołów;
- przedstawia dynastię panującą na Pomorzu Gdańskim w okresie rozbicia dzielnicowego;
- przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju;
- przedstawia cele oraz konsekwencje układu dynastycznego zawartego przez Kazimierza Wielkiego z Węgrami;
- wyjaśnia, dlaczego sól należała niegdyś do najdroższych towarów;
- przedstawia wybrany zamek wzniesiony w czasach Kazimierza Wielkiego;
- uzasadnia twierdzenie, że poglądy Pawła Włodkowica na temat wojen religijnych są aktualne także dzisiaj;
- wyjaśnia, jakie warunki powinno spełniać dzieło sztuki, aby można je było traktować jako źródło historyczne;
- omawia inne dzieło Jana Matejki;
- przedstawia Jana Długosza jako historyka i wychowawcę przyszłych królów Polski;
- wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo;
- ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę;